

(ديزاين كردن و دابه شكردن ئاو له ناو بىنادا)

ئاماژه به ستانداردى جىهانى

ئاماډه کردنى لە لايەن

سەرۆك ئەندازىيارى پىشىكەوتو

دانى محمد سروھت علۇ

ناوه روک

سەرەتا

کۆدى تاييهت بە ديزاينى سىستەمى ئاو.....	4
هەندىك لە ستاندەراتى جيھانى تاييهت بە ديزاينى ئاو.....	4
تە خمينى كردنى برى ئاو.....	4
زاراوه تاييهتەكان بە ديزاينى سىستەمى ئاو.....	5
بەشى يكەم ، رىڭەي هەنتەر.....	6
زانيارى سەرەتاي بۇ ديزاينى سىستەمى ئاو بە رىڭەي هەنتەر.....	6
ھەلبىزاردنى شىوازى دابەشكىردنى ئاو.....	6
دەستنيشان كردنى قەبارەو پەستانى ئاوي پىويست.....	6
1- دەستنيشانكىردنى برى ئاوي پىويست.....	7
2- ديارى كردنى پەستانى ئاو.....	11
پەستانى ئاوي جولاؤ.....	11
پەستانى ئاوي وەستاۋ.....	11
جوئەي ئاو لەگەل پەستانى ئاو.....	12
دابەش كردنى ئاو لە رىڭەي بوسىر پەمپ.....	13
شىوازى كاركردن بۇ دۆزىنە وهى قەبارەي ئاوي پىويست و برى پەستانى گونجاو بۇ بىنایەك.....	17
بەشى دووەم ، حساب كردنى برى ئاوي بەكارھىنراو لەو بىنایانەي بۇ نىشته جىكىردن نىيە.....	23
ستانداردى (AWWA) American water work association.....	23
دابەشكىردنى ئاو بە ستانداردى (AWWA).....	23
شىوازى كاركردن بۇ حساب كردنى ئاوي پىويست بە كاركردن بە مەنوهلى 22.....	24
جورى بۇرييەكانى كە بەكاردىت لە سىستەمى ئاو دابەش كردىدا.....	26
تاييه تەندىيەكانى بۇرى لاستىك.....	26
بەكارھىناني پەمپى ئاو.....	27
راسپاردهى كۆتاي.....	28

سەرەتا

بۇئەوە بىتوانرىت بە شىۋىيەكى زانستى ئاو دابەش بىرىت لە ناو بىنا و خانو و بالەخانەكاندا پېپۆستە حساباتى وورد بىرىت بۇ بىرى ئاوى پېپۆست بۇ ئە و بالەخانەيە و ئاماژە بىرىت بە شىۋازى بەكارھىنانى ئاۋەكە لە بىناكەدا وە كۆي بىرى ئاوى پېپۆست بۇ ھەموو بىنايەك دەگۈرىت لە سەر شىۋازى بەكارھىنانى بىناكە و ژمارەي ئەو يەكە حمام و توالىتانە كە ھەيە لە بىناكەدا و بىرى ئاوى بەكارھىنراو لە يەكەكانى سارد كردن و گەرم كرن وسىستەمى ئاڭكۈۋانە وە مەرەشەي باخ ئاۋانى باخچەي بىناكە .

لە خوارەوە ھەولۇ دەدەين بە ئاماژە بە ستانداردە جىيەنائىكەن بۇ دىيارى كردىنى بىرى ئاوى پېپۆست بۇ حمام و تەوالىتەكانى بالەخانەيەك و شىۋازى دابەش كردن و دەست نىشان كردىنى قەبارەي بۇرى و دەسىشان كردىنى پەستانى پېپۆست ، چونكە ھەئىزاردەن ھەنە لە سىستەمى دابەشكەردىنى ئاو دەبىتە خراپى دابەش كردىنى ئاو لە بالەخانەكەداو زىاد مەسرەفى لە بىرى ئاودا و سەرفەن كردىنى تىچۈنۈ زىاد لە پېپۆست .

ئەندازىيارى مېكانيك

دانىا محمد سەرەوت

کودی تاییهت به دیزاینی سیسته‌می ئاو :

ھیلکاریە کی گشتیه بۇ گەياندنی ئاو بۇ ئەو یەكانەی کە پیویسته ئاوی بۇ دابین بکریت بە بىرى پیویست و گونجاو.

Model Plumbing Code :

ھەندىك لە ستانداردى جىهانى تاييهت به ديزاينى سيسىتمى ئاو

- 1-Uniform Plumbing Code (UPC) adopted mainly in the Western us
- 2- Standard Plumbing Code (SPC) adopted mainly in the Southern us
- 3- BOCA Plumbing Code (BOCA) adopted mainly in the Eastern us
- 4-International Plumbing Code (IPC)
- 5-CABO Plumbing Code (CABO)

تىپىنى :

* ھەموو ستاندرەكان ئاما نجىيان دابەشكىرنى ئاوە بە بىرو پەستانى پیویست

* ھەموو ستاندرەكان بە رنامەی كاركىرنى برىتىيە لە ديزاين كىرن و حسابكىرنى بىرى ئاو لە رېگەي دىيارى كىرنى زمارەي يەكانى ئاو سەرف كىن لە بىناكاندا كە ئەم بەشانە لەم ستاندرانە دەي گرىتىه وە

Check UPC -1997, Appendix A

SPC-1997, Appendix F

IPC-1995, Appendix E

CABO-1995, Sect 3409

تەخمين كىرنى بىرى ئاوى پیویست :

پیویسته بۇرى لە بىناكاندا بە شىوه يەك ديزاين بکریت كە زۇرتىرين بىرى ئاوى پیویستى پىندا بىروات كە بەشى ھەموو يەكان بکات، پیویسته دابەشكىرنى ئاو بە شىوه يەك ديزاين بکریت كە لە كاتى زۇرتىرين سەرفىياتى ئاودا كىشە دروست نەبىت.

دۇرېگە ھەيە بۇ ديزاين كىرنى سيسىتمى ئاو :

1- رېگەي ھەنتەر : Hunter method

ئەم رېگەيە بەكاردىت بۇ دەستتىشانكىرنى زۇرتىرين بىرى ئاوى پیویست لە بىنايىكدا

ئەم شىوازە رېگەيەكى بلاوه وە زۇر بەكاردىت لە ديزايندا وەك لە ستاندرەكانى پىشودا باس كراوه.

2- رېگەي ئاوا : American Water Work Association (AWWA)

ئەم بىرۋەكەيە كاردهكات بۇ دەستتىشانكىرنى بىرى ئاوى پیویست بە پىشىشىن و زمارەي ئەو كەسانەي كە لە و شويىنەدا كاردهكەن كە لە و رېگەيەوە كۆي ئاوى گشتى دىيارى دەكىرىت رېگەي چاتى تايىه تەوه كە پىشتر ئامادە كراوه

زاراوه‌کانی تاییهت به دیزاینی سیسته‌می ئاو :

پیش دیزاین کردنی سیسته‌می ئاوی هەر پروژه‌یەك پیویسته ئەم زاراوانه بناسریت:

1- یەکەی جىڭىركراؤ Fixture

برىتىيە لە ھەموو ئەو يەكانەي كە جىڭىركراؤ لەگەل سیسته‌می ئاودا بەستراوه وەك شاودر، توالىت، مفسەلە، غسالە و هىند،

2- زۇرتىرين بىرى ئاو Maximum Flow

ئەو بىرى ئاومۇدەيە كاتىيەك كە ھەموو يەكەي حمام و تەوالىتەكان كرابىيەتە و لەكاردا بن كە بۇ دىيارى كردنی زۇرتىرين بىرى ئاو بەكاردىت، وە لە رېكەي حساباتە وە زۇرتىرين بىرى ئاو دىيارى دەكريت.

3- تىكّرای ئاوى Average Flow

برىتىيە لە تىكّرای بىرى ئەو ئاوهى كە بەكاردىت لە بىناو بالەخانە كاندا
Maximum Probable Flow -4

زۇرتىرين بىرى ئاوى پیویستە كە دیزاین دەكريت بۇ بەكارھىنان كە حسابى زۇرتىرين سەرفیياتى ئاو دەكريت كە خەملاندىنى بۇ دەكريت. وە سیستەمی ئاو دیزاین دەكريت لە سەر ئەم بەشە .

5- Continuous Demand

ھەندىيەك سیستەم ھەيە كە لە بىناو بالەخانە كاندا پیویستىيان بە ئاوه نە بەكارھىناندا كە پیویستە بىرى ئاوه‌كەيان داخلى كۆي ئاوي بەكارھاتوو بکريت وەك سیستەمى تېرىد و سیستەمى ئاگر كۈزانە وە وباخچە كان.

1. زانیاری سه‌ره‌تایی بو دیزاینی سیسته‌می ئاو به ریگه‌ی هه‌نته‌ر:

- ب_کاری دیزاینی سیسته‌می ئاو بوبینا و باله خانه‌کان پیویسته چهند زانیاریه‌کی سه‌ره‌تایی لە به‌ردەستدا ھەبیت.
- أ_پهستانی ئاوي ئەو شوینه‌ی که بیناکەی تىیدا دروست دەکریت ئایا ئاوي سه‌ره‌کی دەتوانریت بگەیەنریتە تەنکیه‌کانی سه‌ربانی ئەو بینایی که دیزاینی بو دەکریت يان پیویست دەکات لە خواره‌وە لەنھومى زەمینى تەنکى پیویست دابنریت و بە پەمپ ئاوەکە بگویزیریتەوە بو سیسته‌می تەوزیعی بیناکە يان بو سه‌ربانی بیناکە.
- ب_ھەلبزاردنی جۆرى پیویستى و قەبارەی گونجاوى بۇرى ئاو بەگەرانەوە بو دیزاین چونكە جیاوازى ھەيە لە جۆرى بۇرىيەکاندا لە رۇوی تونانى كەمکردنەوەي پهستانی ئاو.
- ج_ھەلبزاردنی ئەو يەكانەی کە نە حمامەکاندا بەكاردیت لە رۇوی پیویستى و گونجانیەوە.

2. ھەلبزاردنی شیوازى دابەش كردنی ئاو:

- أ_دابەش كردنی ئاو بە شیوازى گرافتى : ئەم شیوازە زور بلاوه و زورىنەی خان و باله خانه‌کان بەكارى دەھىنن ئەویش بە دانانى تەنکى ئاو لە سه‌ربانی بیناکە و دابەش كردنی ئاو بە بۇرى بەسەر جەم حمام و تەوالىتەکان .
- ب_دابەش كردنی ئاو بە شیوازى بوسىھر : ئەم شیوازە بريتىيە لە دانانى پەمپى ئاو لە دواى تەنکیه‌کان بۇ بەرز كردنەوەي پهستانی ئاوەکە وە لە زۇرىيە کاتەکاندا تەنکیه‌کە لە ژىرزمەن يان كراوه‌کاندا دادەنریت .
- ج_دابەش كردنی ئاو بە ھەردوو شیوازى سه‌رهوھە :
- دابەش كردنی ئاو بە گرافتى و بە بوسىھر لە بیناکاندا دەکریت ئەویش لە بەر پیویستى بیناکە يان يەكەي حمام و تەحوالىتەکان بە پهستانى ئاوي بەرز وە سود لە سیسته‌می گرافتى وەر دەگىریت لەكاتى كارهبا كۈزانەوەدا .

3- دەست نىشان كردنی قەبارە و پهستانى ئاوي پیویست:

سەبارەت بە دەست نىشان كردنی قەبارەو پهستانى ئاوي پیویست بەم شیوازە خواره‌وە كارى بو دەکریت.

1. دهستنيشان كردنى برى ئاوي پىّويست :

ا_ پاش دانانى يەكە كانى تايىه تمەند وەك حمام و تەوالىت و مفسەلەي دەست شوردن بانيو مەبۇلە و غسالەي قاپ شوردن و غسالەي جل شوردن لەسەر هېلىكارى بىناكە هەموو يەكە كان پۇلۇن دەكريت ھەرىيەكىكىيان بەجىا ژمارەيان كۆدەكريتەوە. واتە ژمارەيان دىيارى دەكريت كە چەند دانە لە بىناكەدا ھەيە.

بۇنۇنە

ھەموو تەوالىتەكان ژمارەيان دىيارى دەكريت كە چەند دانە لە بىناكەدا ھەيە.

ھەموو سىنگى قاپ شوردنەكا ژمارەيان دىيارى دەكريت كە چەند دانە لە بىناكەدا ھەيە. وە ھەروەھا

پاشان لە خشته ئىزمارە (1) دا بەرامبەر ھەرىيەكە يەك پىوانەي تايىهت ھەيە كە برى راستەقىنه ئاوي ئەو يەكە يە دىيارى دەكەت و

ئەو ژمارەيە لېڭ دەدەين لەگەل ژمارەي يەكە كان لە بىناكەدا پاشان لېڭدراوهەكان كۆدەكەينەوە و لە هېلىكارى بىانى ژمارە (2و 3) دا برى ئاوي پىّويست دەستنيشان دەكريت بۇ ھەموو يەكە كانى ناو بىناكە لە حمام و تەوالىت و مغسل و هتىد.....

ب_ پاشان حسابى برى ئاوي پىّويست بکريت بۇ يەكە و سىستەمە جىاوازەكانى تر وەك سىستەمى ئاڭرکۈزانەوە ئەگەر ھەبووه باخ و باخچەكان و ئاوي موبەرىيە و سىستەمەكانى تەكىف و هتىد.....

پاشان برى ئەو ئاوه كۆدەكريتەوە لەگەل برى ئاوي پىّويست بۇ حمام و تەوالىتەكان وە بەم شىوه يە كۆي برى ئاوي پىّويست بۇ ئەو بالەخانە و بىنايىھ دەستنيشان دەكريت.

2001 California Plumbing Code
(Taken from Page 76)

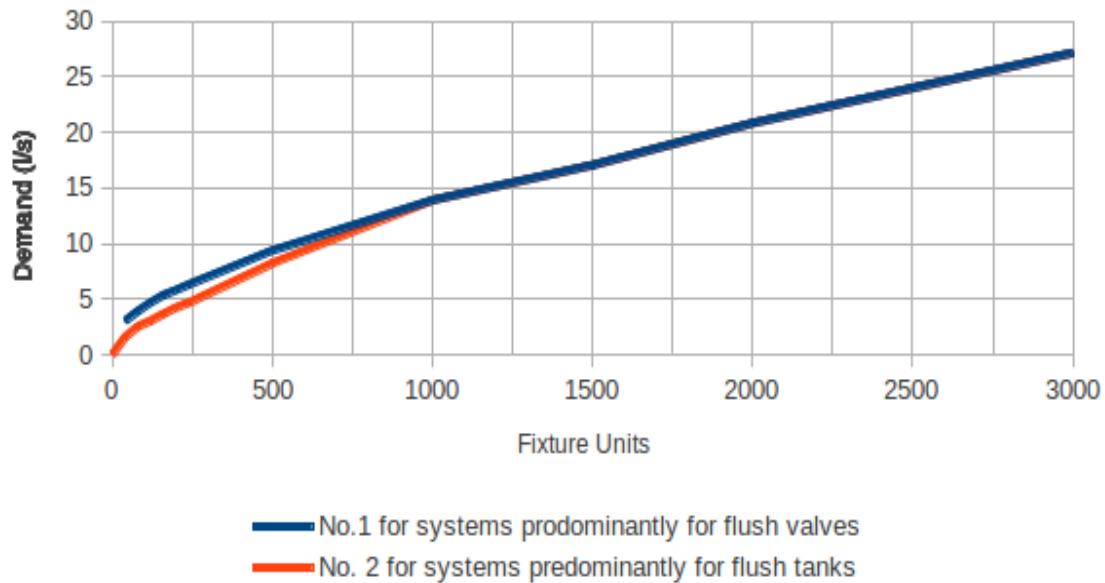
Table 6-4
Water Supply Fixture Units (WSFU) and Minimum Fixture Branch Pipe Sizes³

Appliances, Appurtenances or Fixtures ²	Minimum Fixture Branch Pipe Size ^{1,3}	Private	Public	Assembly ⁵
Bathtub or Combination Bath/Shower (fill)	½"	4.0	4.0	
¾" Bathtub Fill Valve	¾"	10.0	10.0	
Bidet	½"	1.0		
Clothes Washer, Domestic	½"	4.0	4.0	
Dental Unit, cuspidor	½"		1.0	
Dishwasher, domestic	½"	1.5	1.5	
Drinking Fountain or Watercooler	½"	0.5	0.5	0.75
Hose Bibb	½"	2.5	2.5	
Hose Bibb, each additional ⁷	½"	1.0	1.0	
Lavatory	½"	1.0	1.0	1.0
Lawn Sprinkler, each head ⁴		1.0	1.0	
Mobile Home, each (minimum) [Not adopted by HCD]		12.0		
Sinks				
Bar	½"	1.0	2.0	
Clinic Faucet	½"		3.0	
Clinic Flushometer Valve				
With or without faucet	1"		8.0	
Kitchen, domestic	½"	1.5	1.5	
Laundry	½"	1.5	1.5	
Service or Mop Basin	½"	1.5	3.0	
Washup, each set of faucets	½"		2.0	
Shower, per head	½"	2.0	2.0	
Urinal, 1.0 GPF Flushometer Valve	¾"	See Footnote 6		
Urinal, greater than 1.0 GPF Flushometer Valve	¾"	See Footnote 6		
Urinal, flush tank	½"	2.0	2.0	3.0
Washfountain, circular spray	¾"		4.0	
Water Closet, 1.6 GPF Gravity Tank	½"	2.5	2.5	3.5
Water Closet, 1.6 GPF Flushometer Tank	½"	2.5	2.5	3.5
Water Closet, 1.6 GPF Flushometer Valve	1"	See Footnote 6		
Water Closet, greater than 1.6 GPF Gravity Tank	½"	3.0	5.5	7.0
Water Closet, greater than 1.6 GPF Flushometer Valve	1"	See Footnote 6		

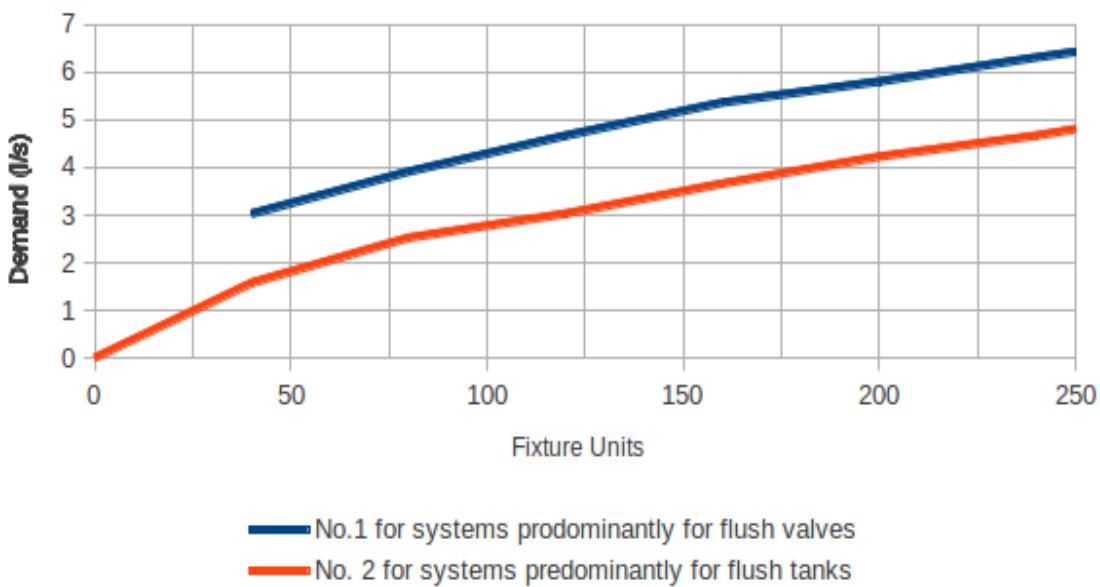
Notes:

1. Size of the cold branch pipe, or both the hot and cold branch pipes.
2. Appliances, Appurtenances or Fixtures not included in this Table may be sized by reference to fixtures having a similar flow rate and frequency of use.
3. The listed minimum supply branch pipe sizes for individual fixtures are the nominal (I.D.) pipe size.
4. For fixtures or supply connections likely to impose continuous flow demands, determine the required flow in gallons per minute (GPM) and add it separately to the demand (in GPM) for the distribution system or portions thereof.
5. Assembly [Public Use (See Table 4-1)].
6. When sizing flushometer systems see Section 610.10.
7. Reduced fixture unit loading for additional hose bibbs as used is to be used only when sizing total building demand and for pipe sizing when more than one hose bibb is supplied by a segment of water distributing pipe. The fixture branch to each hose bibb shall be sized on the basis of 2.5 fixture units.

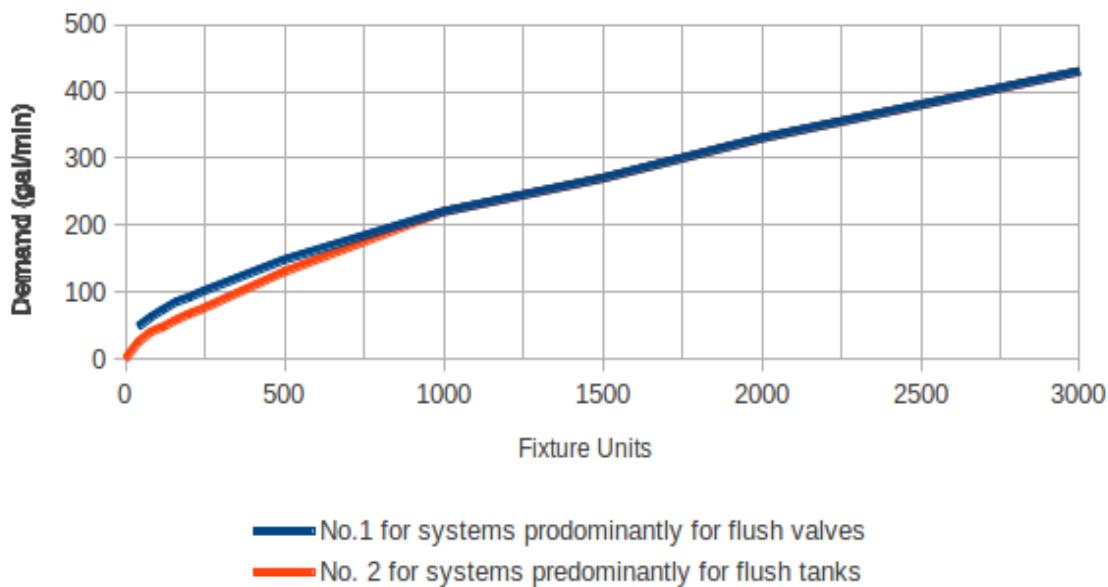
Building Water Demand



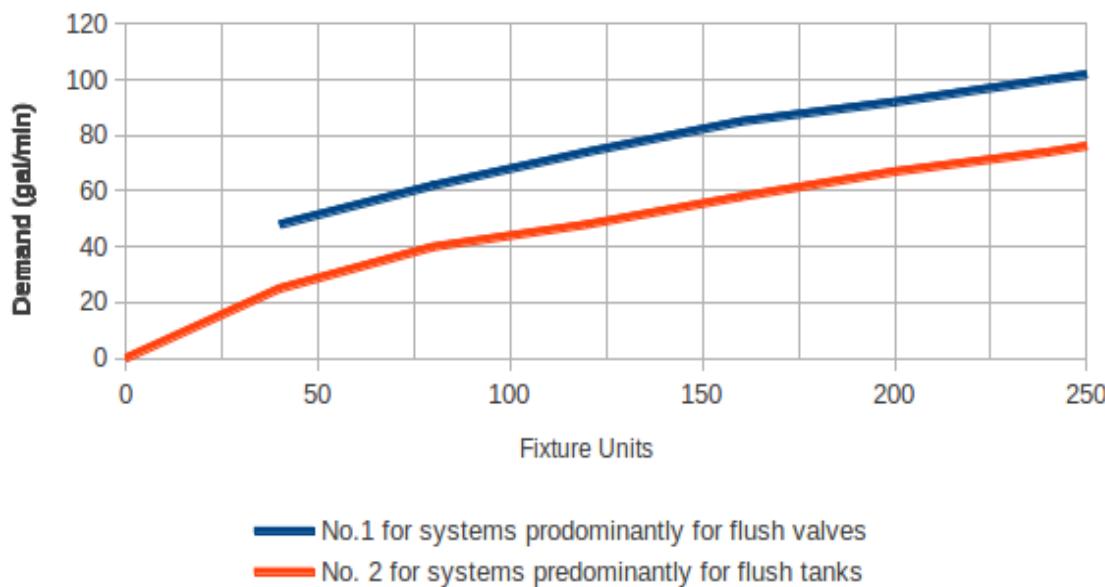
Building Water Demand



Building Water Demand



Building Water Demand



2. دیاری کردنی پهستانی ئاو:

أ_ دیار یکردنی پهستانی ئاو زورگرنگه تاکو بتوانریت برى ئاوي پیویست بگەيەنریتە به رزترین يەكەي حمام يان دوورترین يەكەي حمام بەھەمان قەبارەي ئاوي پیویست كە دىزايىنى بۆکراوه .
وە ئەو بەرپەستەي كە رېڭە لەبەرەم كەم بونەوەي پهستاندا ھۆکارە بۆ دابەزاندى پهستان و دروست بونى كىشەي ئاو لە سىستەمەكەدا . كەواتە پیویستە دەستنیشانى كەمترین پهستانى پیویست بکريت بۆ بەرزترین يەكەي حمام و تەوالىت يان دوورترین يەكە و حساب بۆ ھەموو قىقلۇق و عكس و رەباتە و ھەموو ئەو رېڭارانە بکريت كە دەبىتە هوى كەم كردنەوەي پهستان وە پیویستە شىوازى دابەش كردنى ئاوەكە دیاري بکريت بۆ ئەوەي بتowanریت حساباتى دابەزىنى پهستانى بۆ بکريت .
ئاوي بەكارھينراو لە ھەممۇ بىيانا پرۇژەيەكدا لە خالى بەكارھيناندا دەبىت سود لە ئاوەكە وەر بگىريت وە نابىت پهستانى ئاو لە 80 bar (5.5 Ziyatربىت چونكە زىاد بۇون لە پهستانى ئاو دەبىتە هوى) :

- 1- زىاد بۇون لە بە فېرۇدانى ئاو دا
- 2- زىاد بۇونى خىرای ئاوە كە ئەمەش دەبىتە دروست بۇونى دەنگى نەویست لە بۇریەكاندا
- 3- دروست بونى كارداňەوەي گەورەي گەرانەوەي ئاو لە سىستەمەكەدا Water Hammering
- 4- پهستانى بەرزى ئاو دەبىتە هوى دروست بۇونى ليك لە بۇرۇ سىستەمەكەدا
- 5- پهستانى بەرزى ئاو ئىجىتمالى زىاد بۇونى فەشەل لە جوينەكاندا دروست دەكتات بۇ چارەسەي كەم كردنەوەي پهستان لە سىستەمەكانى ئاودا يان كەم كردنەوەي پهستانى ئاوي هيلىكى تايىھەت لە سىستەمەكەدا دەتوارىت قىلى كەمكەنەوەي پهستان بەكار بەھىنریت بۆ كۆنترول كردنى پهستانى ئەو هيلىكە

پهستانى ئاوي جولاو Flow pressure

كاتىك كە ئاو دەست دەكتات بە جولاندن لەناو بۇریدا پیویستە وزە سورف بکات بۆ ئەوەي بتowanىت بە ئاو بۇریەكەدا بروات چونكە ليڭشاندن لەگەل ئاوى بۇریەكەدا رۇو دەدات ، كە ئەمەش دەبىتە هوى كەمبۇونەوەي پهستانى ئاوەكە لە كۆتاي بۇریەكەدا ئەگەر بەراورد بکريت لەگەل سەرەتاي بۇریەكەدا .

پهستانى ئاوي وەستاو Static Pressure

پهستانى ئاوي وەستاو بېرىتىيە لەو پهستانىي كە لەسەر دىيوارى بۇرۇ ئاو دروست دەبىت كاتىك ئاوي تىيدايم وە ئاوەكە وەستاو بىت واتە بەلۈغە كان گىراوه بىت بەمەرجىيەك بۇریەكە لە رۇوى ئاسويدا بىت وە پهستانەكە ھەمان پهستان دەردەچىت ئەگەر پیوانە بکريت لە ھەردوو سەرى بۇریەكەدا ، وە ھەمېشە پهستانى جريان كەمترە لە پهستانى ئاوي وەستاو

جونهی ئاو له گەل پەستانى ئاو

جريانى ئاو بريتىيە لە بېرى قەبارەي ئەو ئاوهى كە دەگۈيىزلىكتە وە لە يەكەيەكى كاتدا ،
وە پەستان بريتىيە نە هيىزى ئاوهكە كە جولە دەكەت وە پەستانى ئاو كاتتىك پىوانە دەكىت كە ئاو وەستابىت وە جونه
نەكەت .

پەيوەندى نىيوان پەستان و تىرەي بۇرى و بېرى ئاو لەم ياسايىدە كۆكراوهەتە وە كە پەيوەندىيەكى راستوانەيە :

وە راستە كە بوتىت كە پەستانى ئاوى بەرز بېرى باشتىر ئاوت دەست دەكەۋىت .

وە ئەمەش پەيوەندى هەيە بە چەند شتىكە وە :

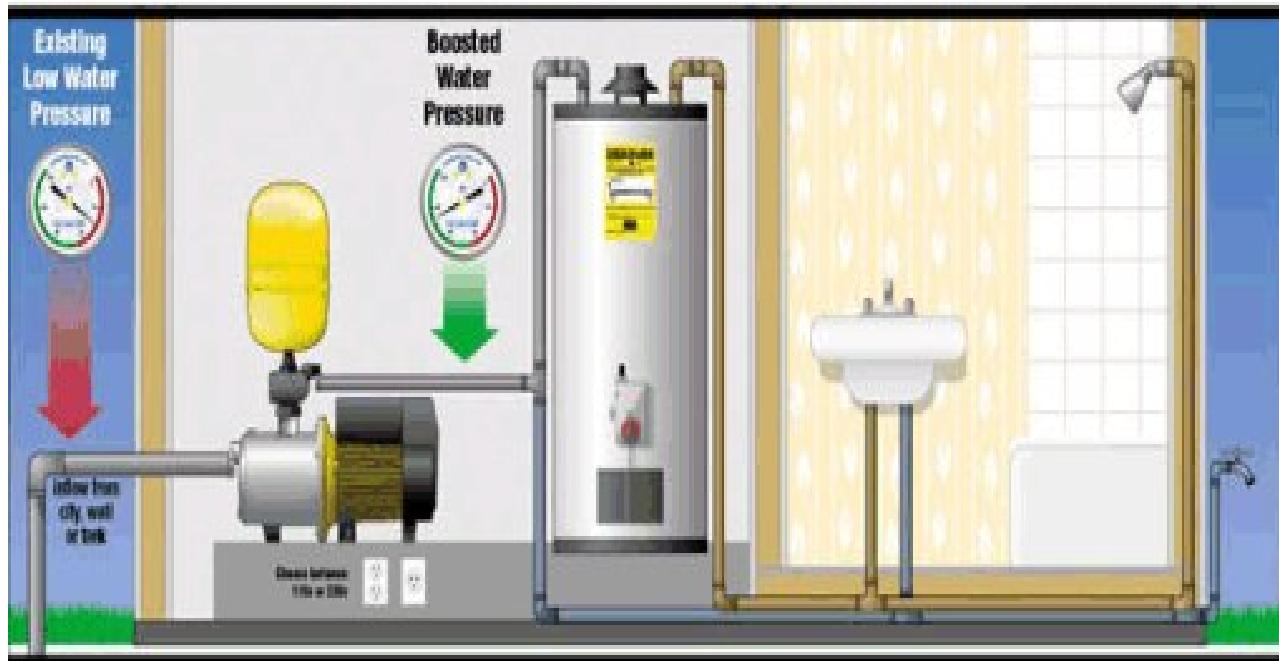
1-قەبارەي بۇرى

2-لىخسانىدىن لە نىيوان ئاو و دىوارى ناوهەدە بۇرىيەكەدا

3-بۇنى عكس و خوارى لە بۇرىيەكەدا

4-بېرى ئەو ئاوهى كە بە بۇرىيەكەدا دەروات لە يەكەيەكى كاتدا

5-بەرزى ئەو شوينە كە ئاوهكە بۇ دەگۈازلىكتە وە



1. دابهش کردنی ئاو بەریگەی بوسته رپەمپ :

دابهشکردنی ئاو لە ریگەی پەمپەوە بەكاردیت لە بینا و بالەخانە گەورەکاندا ئەویش بە دانانی سیستەمی پەمپ و تەنکی ئاو لە ژیزەمبىنى بىناكە يان لە قاتى خوارەوە كە شوينى تايىھەتى بۇ دابىن دەكرىت ئەویش پىك دىت لە تەنکى ئاو و سېت پەمپى گونجاو بۇ دابهش کردنی ئاو بەسەرەمەمۇ يەكەي حەمام و تەوايتەكانى بالەخانەكەدا قەبارەتى تەنکى ئاو و سېت پەمپەكە لە ریگەي دىزايىن كردنەوە دەدۋىزلىتەوە .

بۇ دۆزىنەوەي بىرى پەستانى پىويست بۇ ئەوەي ئەو سېت پەمپە بىتوانىت ئاو بگەيەننەتە دورترىن يەكەي حمام و تەوايتەكانى بالەخانەكە پىويستە رەچاوى ئەم خاتانە لای خوارەوە بکرىت

ا_ پىويستە دوورترىن يەكەي حمام و تەوايتە حسابى بۇ بکرىت بۇ دىيارى كردنى بىرى پەستانى پىويست لەگەل شوينى جىڭىر كردنى سیستەمەكە .

ب- ئەگەر جۇرى سیستەمى ئاوى تەوايتەكان لە يەكەكەدا لە جۇرى (Flush meter Valve) بەكارەت ، پىويستە بىرى پەستانى پىويست (15) واتە (1) بار كەمتر نەبىت وە ئەگەر جۇرى تەوايتەكان لە (Flush tank) بەكارەت پىويستە كەمترىن پەستان لە psi (0.55) واتە (8) بار كەمتر نەبىت لە بەرزىرەن يەكەي حمام و تەوايتەكاندا .

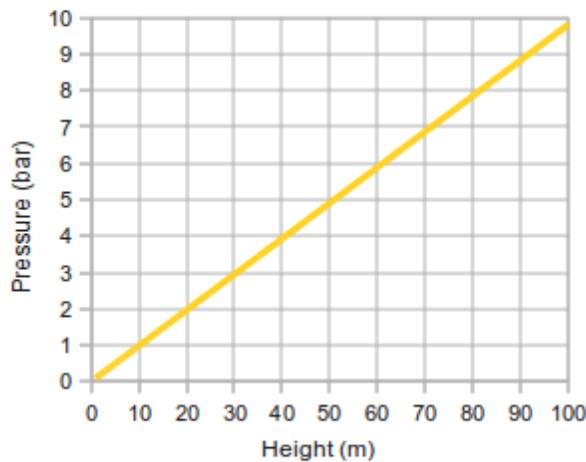
ح- دەستنيشانكىرىنى بەرزىرەن يەكەي حمام بکرىت لەگەل سەرچاوهى دابىنكردنى ئاوەكە يان ئەگەر ئاوى سەرەكى بەكارھىنرا دەبىت دەستنيشانى بەرزى ئەو حمامە بکرىت لە شەقامەوە يان لە ئاستى رووى زەویيەوە، وە بەرزى بالەخانەكە بە (Foot) پىك دەدرىت لەگەل (0.43) بۇ دەستنيشانكىرىنى بىرى پەستانى وەستاو لە بۇرىيەكەدا يان بە گەرانەوە بۇ خشتهى ژمارە (4)

د- دەستنيشانكىرىنى بىرى پەستانى لە دەست چوو لە پىوهرى ئاو دا ئەگەر پىوهرى ئاو بەكارھىنرا لە سیستەمەكەدا .

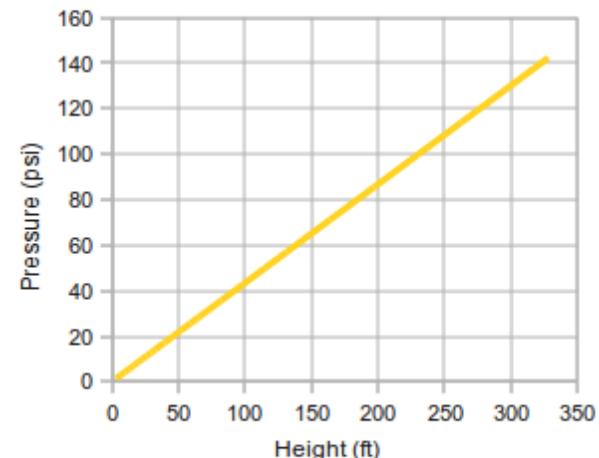
ھ- حسابى بىرى ئەو پەستانە بکرىت كە لە دەست دەچىت لە قفل و عكس و دېباتە و لە ریگەي جدوەلى (5 و 6 و 7 و 8) بۇئەوەي بىرى پەستانى لە ناوجۇ كۆبىكىرىتەوە لە ھەمەمۇ بەشەكانى بۇرىيەكەدا .

Height of Water Column		Pressure		
(m)	(ft)	(kPa)	(bar)	(psi)
1	3.3	9.8	0.1	1.4
2	6.6	19.6	0.2	2.8
3	9.8	29	0.3	4.3
4	13.1	39	0.4	5.7
5	16.4	49	0.5	7.1
6	19.7	59	0.6	8.5
7	23	69	0.7	10.0
8	26	78	0.8	11.4
9	30	88	0.9	12.8
10	33	98	1.0	14.2
12	39	118	1.2	17.1
14	46	137	1.4	19.9
16	52	157	1.6	23
18	59	177	1.8	26
20	66	196	2.0	28
25	82	245	2.5	36
30	98	294	2.9	43
35	115	343	3.4	50
40	131	392	3.9	57
50	164	491	4.9	71
60	197	589	5.9	85
70	230	687	6.9	100
80	262	785	7.8	114
90	295	883	8.8	128
100	328	981	9.8	142

Hydrostatic Pressure



Hydrostatic Pressure



خشته‌ی ژماره (5) بو دیاری کردنی بری لیخشاندن له قفل و عکس و تی و فلتهر به (Foot) کاتیک به دایس ببه‌سترتیت

Equivalent Length of Straight Pipe for Valves and Fittings (feet)												
Screwed Fittings		Pipe Size										
		1/4	3/8	1/2	3/4	1	1 1/4	1 1/2	2	2 1/2	3	4
Elbows	Regular 90 deg	2.3	3.1	3.6	4.4	5.2	6.6	7.4	8.5	9.3	11.0	13.0
	Long radius 90 deg	1.5	2.0	2.2	2.3	2.7	3.2	3.4	3.6	3.6	4.0	4.6
	Regular 45 deg	0.3	0.5	0.7	0.9	1.3	1.7	2.1	2.7	3.2	4.0	5.5
Tees	Line flow	0.8	1.2	1.7	2.4	3.2	4.6	5.6	7.7	9.3	12.0	17.0
	Branch flow	2.4	3.5	4.2	5.3	6.6	8.7	9.9	12.0	13.0	17.0	21.0
Return Bends	Regular 180 deg	2.3	3.1	3.6	4.4	5.2	6.6	7.4	8.5	9.3	11.0	13.0
Valves	Globe	21.0	22.0	22.0	24.0	29.0	37.0	42.0	54.0	62.0	79.0	110.0
	Gate	0.3	0.5	0.6	0.7	0.8	1.1	1.2	1.5	1.7	1.9	2.5
	Angle	12.8	15.0	15.0	15.0	17.0	18.0	18.0	18.0	18.0	18.0	18.0
	Swing Check	7.2	7.3	8.0	8.8	11.0	13.0	15.0	19.0	22.0	27.0	38.0
Strainer				4.6	5.0	6.6	7.7	18.0	20.0	27.0	29.0	34.0

engineeringtoolbox.com

خشته‌ی ژماره (6) بو دیاری کردنی بری لیخشاندن له قفل و عکس و تی و فلتهر به (METER) کاتیک به دایس ببه‌سترتیت

Equivalent Length of Straight Pipe for Valves and Fittings (m)												
Screwed Fittings		Pipe Size										
		1/4	3/8	1/2	3/4	1	1 1/4	1 1/2	2	2 1/2	3	4
Elbows	Regular 90 deg	0.7	0.9	1.1	1.3	1.6	2.0	2.3	2.6	2.8	3.4	4.0
	Long radius 90 deg	0.5	0.6	0.7	0.7	0.8	1.0	1.0	1.1	1.1	1.2	1.4
	Regular 45 deg	0.1	0.2	0.2	0.3	0.4	0.5	0.6	0.8	1.0	1.2	1.7
Tees	Line flow	0.2	0.4	0.5	0.7	1.0	1.4	1.7	2.3	2.8	3.7	5.2
	Branch flow	0.7	1.1	1.3	1.6	2.0	2.7	3.0	3.7	4.0	5.2	6.4
Return Bends	Regular 180 deg	0.7	0.9	1.1	1.3	1.6	2.0	2.3	2.6	2.8	3.4	4.0
Valves	Globe	6.4	6.7	6.7	7.3	8.8	11.3	12.8	16.5	18.9	24.1	33.6
	Gate	0.1	0.1	0.2	0.2	0.3	0.3	0.4	0.5	0.5	0.6	0.8
	Angle	3.9	4.6	4.6	4.6	5.2	5.5	5.5	5.5	5.5	5.5	5.5
	Swing Check	2.2	2.2	2.4	2.7	3.4	4.0	4.6	5.8	6.7	8.2	11.6
Strainer				1.4	1.5	2.0	2.3	5.5	6.1	8.2	8.8	10.4

engineeringtoolbox.com

خشته‌ی ژماره (7) بُو دیاری کردنی بری لیخشاندن له قفل و عکس و تی و فلتهر به (Foot) کاتیک به فلنجه ببه‌سترتیت

Flanged Fittings		Equivalent Length of Straight Pipe for Valves and Fittings (feet)												
		1/2	3/4	1	1 1/4	1 1/2	2	2 1/2	3	4	5	6	8	10
Elbows	Regular 90 deg	0.9	1.2	1.6	2.1	2.4	3.1	3.6	4.4	5.9	7.3	8.9	12	14
	Long radius 90 deg	1.1	1.3	1.6	2.0	2.3	2.7	2.9	3.4	4.2	5	5.7	7	8
	Regular 45 deg	0.5	0.6	0.8	1.1	1.3	1.7	2.0	2.6	3.5	4.5	5.6	7.7	9
Tees	Line flow	0.7	0.8	1.0	1.3	1.5	1.8	1.9	2.2	2.8	3.3	3.8	4.7	5.2
	Branch flow	2.0	2.6	3.3	4.4	5.2	6.6	7.5	9.4	12.0	15	18	24	30
Return Bends	Regular 180 deg	0.9	1.2	1.6	2.1	2.4	3.1	3.6	4.4	5.9	7.3	8.9	12	14
	Long radius 180 deg	1.1	1.3	1.6	2.0	2.3	2.7	2.9	3.4	4.2	5	5.7	7	8
Valves	Globe	38.0	40.0	45.0	54.0	59.0	70.0	77.0	94.0	120.0	150	190	260	310
	Gate						2.6	2.7	2.8	2.9	3.1	3.2	3.2	3.2
	Angle	15.0	15.0	17.0	18.0	18.0	21.0	22.0	28.0	38.0	50	63	90	120

engineeringtoolbox.com

خشته‌ی ژماره (8) بُو دیاری کردنی بری لیخشاندن له قفل و عکس و تی و فلتهر به (METER) کاتیک به فلنجه ببه‌سترتیت

Flanged Fittings		Equivalent Length of Straight Pipe for Valves and Fittings (meter)												
		1/2	3/4	1	1 1/4	1 1/2	2	2 1/2	3	4	5	6	8	10
Elbows	Regular 90 deg	0.3	0.4	0.5	0.6	0.7	0.9	1.1	1.3	1.8	2.2	2.7	3.7	4.3
	Long radius 90 deg	0.3	0.4	0.5	0.6	0.7	0.8	0.9	1.0	1.3	1.5	1.7	2.1	2.4
	Regular 45 deg	0.1	0.2	0.2	0.3	0.4	0.5	0.6	0.8	1.1	1.4	1.7	2.3	2.7
Tees	Line flow	0.2	0.3	0.3	0.4	0.5	0.5	0.6	0.7	0.9	1.0	1.2	1.4	1.6
	Branch flow	0.6	0.8	1.0	1.3	1.6	2.0	2.3	2.9	3.7	4.6	5.5	7.3	9.2
Return Bends	Regular 180 deg	0.3	0.4	0.5	0.6	0.7	0.9	1.1	1.3	1.8	2.2	2.7	3.7	4.3
	Long radius 180 deg	0.3	0.4	0.5	0.6	0.7	0.8	0.9	1.0	1.3	1.5	1.7	2.1	2.4
Valves	Globe	11.6	12.2	13.7	16.5	18.0	21.4	23.5	28.7	36.6	45.8	58.0	79.3	94.6
	Gate	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.8	0.8	0.9	0.9	0.9	1.0	1.0	1.0
	Angle	4.6	4.6	5.2	5.5	5.5	6.4	6.7	8.5	11.6	15.3	19.2	27.5	36.6

engineeringtoolbox.com

شیوازی کارکردن بۇ دۆزىنەوە قەبارە ئاوى پېپۆیست و بىرى پەستانى گونجاو بۇ بىنایەك :

- 1- ھەلبىزادنى جۇرى بۇرى بەكارهىنراو بۇگە ياندى ئاو دەستنېشان دەكىرىت لەوانە : بۇرى پلاستىك يان بۇرى مس يان بۇرى ئاسن و گەلچەنايىز و هەتىد...
- پاش دەستنېشان كردى جۇرى بۇرى تىرىھى بۇرى دەستنېشان دەكىرىت لە رېگەھى چاتەكانى تايىھەت بە جۇرى بۇرىيە
- جىاوازەكان وەك لە خشتەي بىيانى ژمارە (11 و 10) دىيارى كراوه. بەم شىۋەدە دەتوانرىت تىرىھى بۇرى سەرەكى 2- سەرخىستنى ئاو بۇ ھەموو يەكەكان دىيارى بکرىت و بىرى وونبۇنى پەستان لە بۇرىيەكەدا دەستنېشان دەكىرىت.
- 3 _ بۇ دەستنېشانكىرىنى بىرى ئاوى پېپۆیستى فەرعەكانى كە لە بۇرى سەرەكىيە و جىاباۋتە و بەھەمان شىۋەدە بىرى ئاوى پېپۆیست دەستنېشان دەكىرىت و لە چاتەكانە و قەبارە بۇرى پېپۆیست دىيارى دەكىرىت.
- 4 _ بىرى ئەو ئاوهى كە دەستمان دەكەۋىت لەئەن جامى حساباتى سەرەدە بىرىيە كە لە بىرى ئاوى ھەموو يەكەكان كاتىيەك پېكەھە كاربىكەن وە لە بەرئەوە نەگونجاوه يان ناگونجىت كە ھەموو يەكەكان پېكەھە كاربىكەن لە يەك كاتدا لە بەرئەوە دەتوانرىت بىرى ئاوى بەكارهاتوو حساباتى بۇ بکرىت.

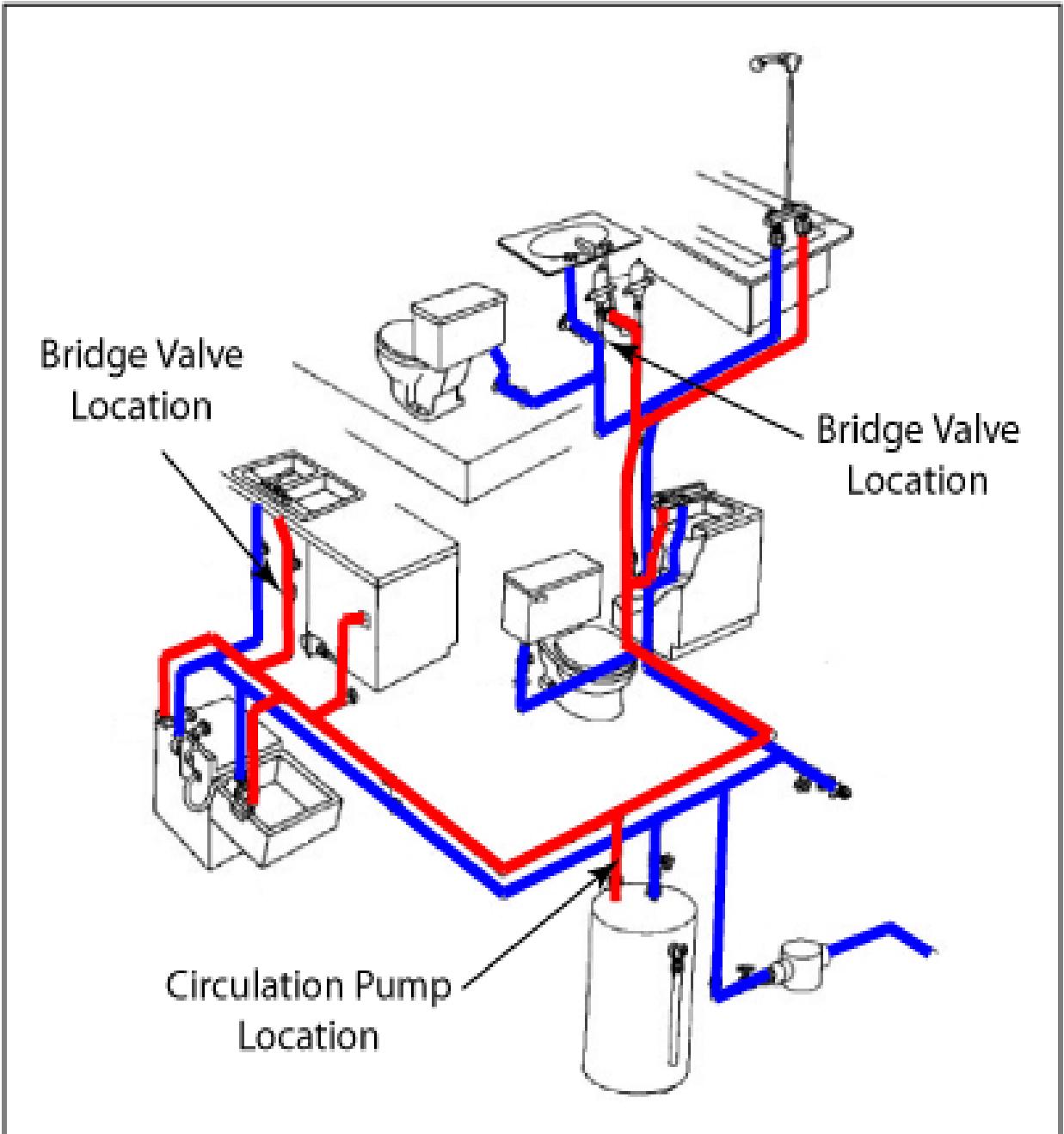
تىببىنى گشتى :

- 1 _ خىرايى ئاو لە بۇرىيەكاندا نابىت زىاتر بىت لە FPC 10 يان (3m/s) كاتىيەك تىرىھى بۇرىيەكان دەستنېشان دەكىرىت لە چاتەكاندا.
- 2 _ پېپۆیستە ھەموو فەرعىيەك كە ئاو دەدات بە كۆمەلېك يەكە لە حمام و تەوالىت قىلى سەرەكى خۇى ھەبىت بۇ كۈنترۇن كردن و گىرتەوە لە كاتى بونى كىشە لەو يەكانەدا.
- 3 _ دانانى قىلى پەستان كەم كەرەدەن لە فەرعەكانى يەكە حمامەكاندا كاتىيەك كارەكە بۇ بىنایەكى چەند نەھۆمى ئەنجام درا، بۇئەوە بىرى ئاوى گونجاو پېپۆیست بۇ ھەموو نەھۆمەكان وەك يەك بىت.

نمۇنە لەسەر چۈنۈھەقى دەستنېشانكىرىنى بىرى ئاوى پېپۆیست بۇ بىنایەك :

بىنایەك لە چوار نەھۆم و نەھۆمى زەمینى پېكەھاتوو كە بەرزى ھەر نەھۆمیك 3 مەترە بەسىستەمى پەمپ ئاو دابەش كراوه بەسەر يەكەي حمام و تەوالىتەكاندا كە سىستەمەكە لە كراوهى نەھۆمى زەمینى دافراوه ، لە ھەموو نەھۆمیكدا يەك بانىيۇ دوو تەوالىت و دوو مغسل و يەك غسالەي جل شتن و يەك غسالەي قاپ شتن و يەك سىنکى قاپشتن ھەيە.

- 1 _ بىرى ئاوى پېپۆیست بۇ ھەموو يەكەكان دەستنېشان بکە.
- 2 _ قەبارە بۇرى سەرەكى دەستنېشان بکە.



Typical plumbing configuraton with pump and Bridge Valve locations.

وەلام : ژمارەی ئەو يەكانەي كەلە بىناكەدا بەكارھاتووه ،

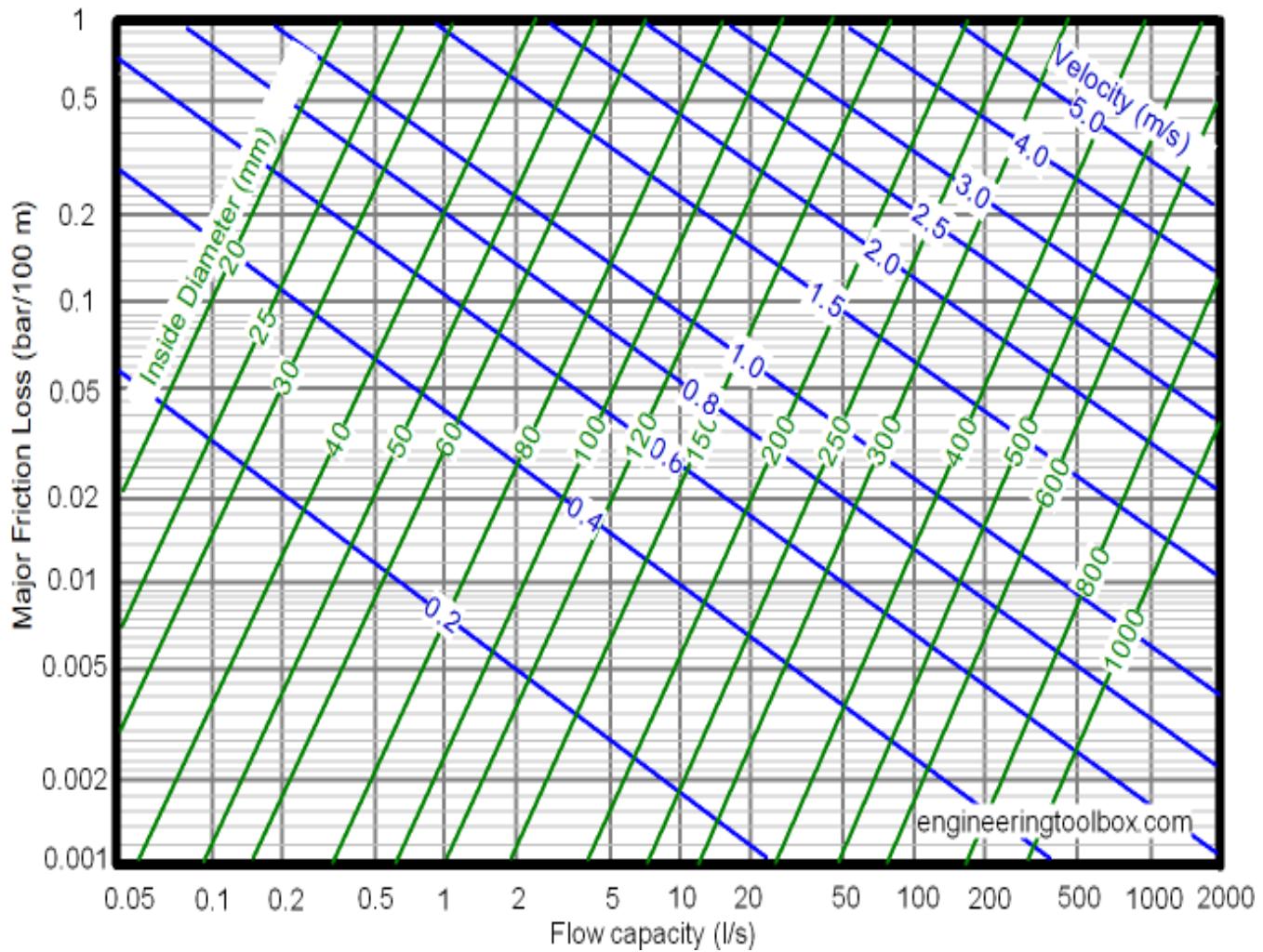
بە گەرانەوە بۇ خشتهى ژمارە (1)

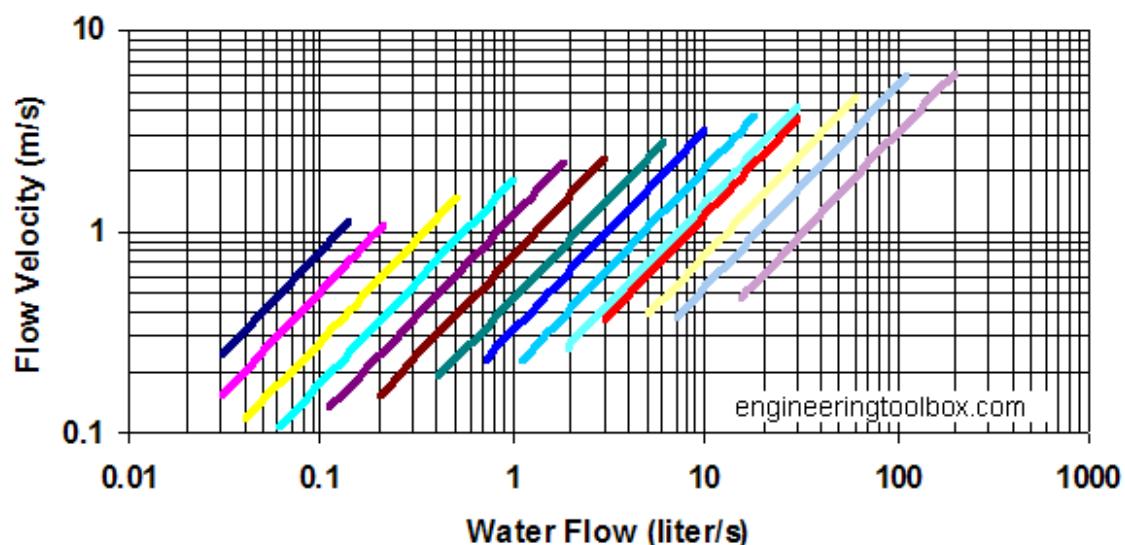
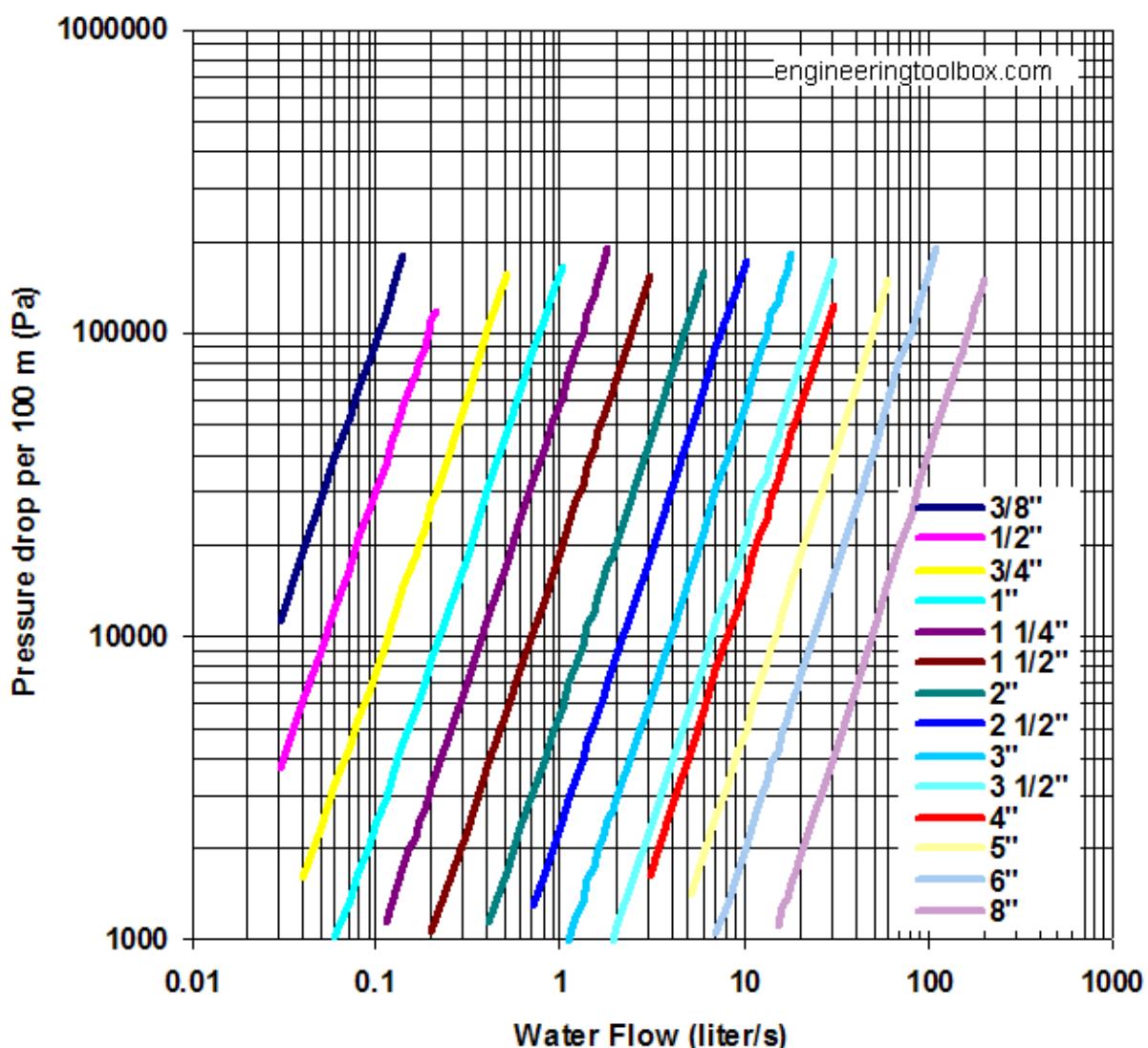
ликданى ژمارەي يەكە لەگەل ژمارەي خشته كان	WSFU لە خشتهى ژمارە يەك	كۆي يەكە	ژمارەي نهوم	ژمارەي يەكە لە يك نهوم	جورى يەكە	
30	3	10	5	2	تەوالىت	1
20	4	5	5	1	بانىيە	2
10	1	10	5	2	مفسەلە	3
7.5	1.5	5	5	1	غسالەي قاب شتن	4
20	4	5	5	1	غسالەي جل شتن	5
7.5	1.5	5	5	1	سنگى قاپ شتن	6
95					كۆي گشتى	

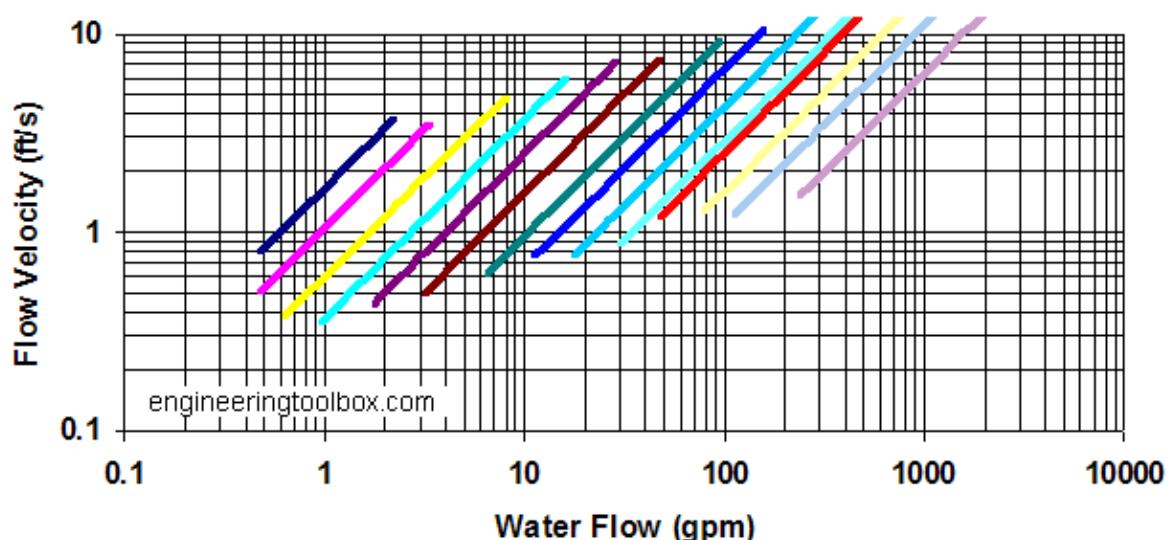
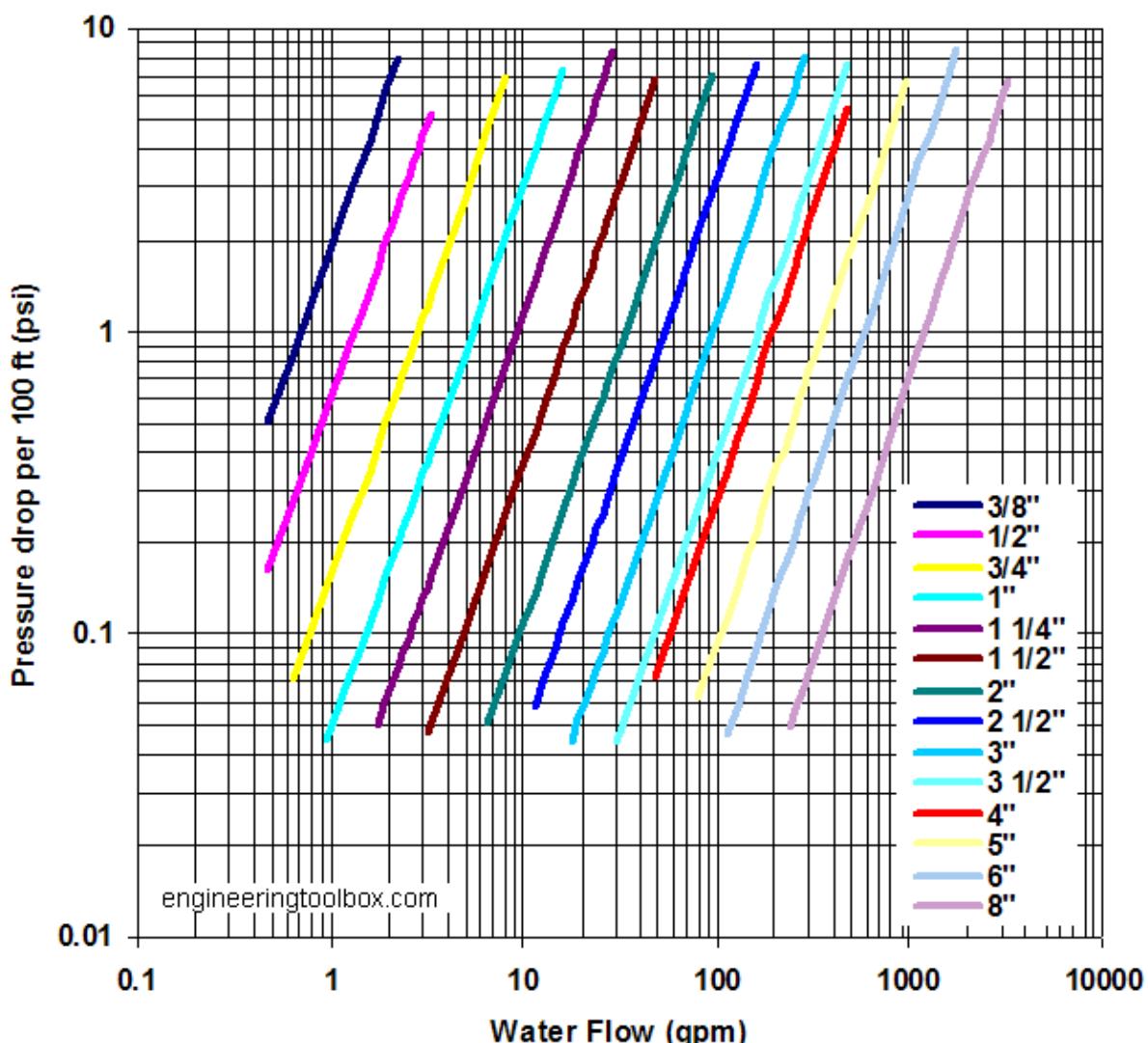
1- گەرانەوە بۇ خشتهى ژمارە (2 و 3) بېرى ئاوي پىويست بۇ ھەموو يەكە كان بريتىيە لە L/S 2.8

2- بە گەرانەوە بۇ خشتهى ژمارە (9) ئەگەر بۇرى 50 ملم دەسىيىشان بىكىيەت ، پەستانى لە ناواچوو لە بۇرىيەكەدا (0.6 Bar) دەبىيەت بۇ 100 مەتر درىزى بۇرى .

خشنده بیانی ژماره (9) بو دستنیشانکردنی پهستانی وون بوو له بوری جوړکانی (PE,PP,PEH,PVC)







بهشی دووهه :

حساب کردنی بری ئاوي به کار هيئراو له و بینایانه بونیشته جيکردن نيه :

- پیویسته ئه و پروژانه که بونیشته جيکردن جیا بکریتەو له و پروژانه که بونیشته جيکردن نيه
- * ئەگەر بیناکان بچوکيش بن به لام بونیشته جيکردن نه بن وەك مولەكان.
- * بالەخانە بازرگانىيەكان وەك هوتىل و بازارى داخراو چىشتاخانەكان و ئوقىسى كاركىن
- * شوينى پىشەسازى وكارگەكان.
- * شوينى گشتى وەك مەكتەبە و خەستەخانە و بینا حکومىيەكان و سەرقەبرانە كانىش.
- * كىلگەي بە خىوکردنى بالىنده و ئازەتكان و سىستەمى ئاو دانىيان.
- * سىستەمى ئاودانى باخ وباخچەكان.

ستانداردەي (AWWA) American water work association

ئەم ستانداردە يەكىكه له ستانداردە ئەمرىكىيەكان کە مەنوهلى تايىەتى ئاماذه كراوه بە مەنوهلى 22 ناو براوه وە
بەكاردىت بونىشان كردنی بری ئاوي پیویست بونەويەكان که بونیشته جيکردن بەكار نايەت.
ئەم ستانداردە بەكاردىت بۇ دىيارى كردنى بە رزترىن بەكارھىنانى بری ئاو له پروژە جىاوازەكاندا

دابەش كردنی ئاوبە ستاندردى (AWWA) :

برىتىيە له گەياندى برى پیویستى ئاو بويەكەي حمام و تەوالىت و شوينى پیویستەكان کە ئاوي تىبا بەكار دەھېنرىت کە زورلىرىن قەبارەي ئاو بگەيەنرىت بە كەمتىن پەستان يان كەمتىن خىرای ئاو.

بۇ ئەوهى بری ئاوي پیویست بگاتە يەكەي حمام و تەوالىت و شوينى بەكارھىنانى ئاو پیویستە سىستەمەكە بە شىۋوھىك دىزايىن بکریت کە پەستانى سەرەكى ئاوهكە گەورەتى بىت لە هەموو ئەو بەرگريانە کە دروست دەبىت بۆ كەمكىردنەوهى پەستانى ئاوهكە لە بۇ يەكان و ژمارەي يەكتربەستنەكان و بەرزى شوينىكە

شیوه‌ای کارکردن بُو حساب کردن ئاوي پیویست به کارکردن به مهندسی 22

بُوزانینى ئاوي پیویست بُو به کاربەریک کار دەکریت لە سەر ئەم مەنۇھەل بەم شیوه‌یە خوارەوە :

1- تايىبە تمەندىيە پیویستە كانى ئەم سىستەمە

أ- پەستانى ئاوي به کارھىنراو

ب- جۇرى به کاربەرى ئاو

ج- ژمارە و جۇرى يەكەكان كە ئاو به کار دەھىنى

2- دۆزىنەوە بُرى ئاوي يەكەكان :

ھەموو يەكە لە يەكچوھە كان كۇدەکرینەوە لە لىستىدا پاشان لېكدانى بُو دەکریت لەگەل ئەم ژمارانە كە لە مەنۇھەل كەدا هاتووھ، بە گەرانەوە بُو خشته‌ي ژمارە (13) پاشان ژماھى كۆتاي ھەموو يەكەكان كۇدەکریتەوە.

3- دۆزىنەوە بە رەزترىن بُرى ئاوي به کارھىنراو لە گرافە كەدا بە به کارھىنانى كېرۋى بە رەزيان نزم.

4- ئاش ئەوھى بُرى پەستانى يەكەكان دىيارى دەکریت ئەگەر پەستانە كە زىاتر بۇو لە (60) psi پیویست دەكتات لە خشته‌ي ژمارە (12) رېكخەرى پەستان دىيارى بکریت پاشان بە لېكدانى لەگەل قەبارە ئاوه كە بە رەزترىن بُرى ئاوي سىستەمەك دىيارى دەکریت.

5- ھەر سىستەمەكى تر كە ئاو به کار دەھىنیت پیویستە بُرى ئاوه كە كۇ بکریتەوە لەگەل ئاوي سىستەمى يەكەمى حمام و تەوالىتە كاندا.

Working Pressure at meter Discharge (psi)	Pressure Adjustment Factor	
35	0.74	
40	0.80	
50	0.90	
60	1.00	
70	1.09	
80	1.17	
90	1.25	
100	1.34	

(خشته‌ي ژمارە (12)

Fixture	Value@ 60psi	Number of Fixtures	Total Value
1-Bathtub	8	X	=
2-bedpan Washers	10	X	=
3-Bidet	2	X	=
4-Dental unit	2	X	=
5-Drinking Fountain	2	X	=
6-Kitchen Sink	2.2	X	=
7-Lavatory	1.5	X	=
8-shower	2.5	X	=
9-Service sink	4	X	=
10-Toilet-Flash valve	35	X	=
12-Toilet-Flash tank	4	X	=
13-Urinal-wall Flash Valve	16	X	=
14-Wash Sink	4	X	=
15-Dishwasher	2	X	=
16-Washing Machine	6	X	=
17-Hose (50 ft ½"	5	X	=
5/8"	9	X	=
¾"	12	X	=
Combined Fixture Value Total			

(13) خشته‌ی ژماره

جوړی بوریه کانی که به کار دیت له سیسته می ئاو دابه ش کردندا :

1-بوری مس

2-بوری گه لشه نایز

3-بوری پلاستیک

4-نيو پاپ

بوری پلاستیک :

بوری پلاستیک به کار دیت بو ګواستنې وی ئاوي خواردنې وہ که ئه ویش چهند جوړیکی هه یه

A- HDPE PIPE به کار دیت بو دابه ش کردنی ئاو له بهشی ده رهوهی بینا کاندا

B- PPRC PIPE به کار دیت بو دابه ش کردنی ئاو له ناو بینا کاندا

تاییه تمہندیه کانی بوری لاستیک :

1- فرخی هه رزان ده که ویت له به کارهی ناندا

2- ئاسان کاری پیده کریت

3- کیشی که مه

4- ده تگی که مه کاتیک ئاوي پیدا تیپه ره بیت

5- توانای عزلی باشے

6- ترسیبی مه واد روو نادات له بوریه کاندا ئه گه ر پاریزگاری لیبکریت و به شیوهی زانستی کاری به ستني بو بکریت.

به کار هینانی په مپی ئاو:

په مپی ئاو به کار دیت بو به رز کردن ووهی په ستانی قه باره يهك له ئاو تاکو بتوانریت ئاو بگه يه نزیته ئه و شوینانهی که پیویستی به قه باره و په ستانی جیاواز له ئاوه، وه په مپ له سه ر دوو بنه ما دهستنیشان دهکریت:
1- قه باره ئاو : قه باره ئاوی په مپ دهستنیشان دهکریت له سه ر زورترین قه باره ئاوی پیویست بو هه موو سیسته مه که .

- 2- په ستانی په مپ (TDH) Total Dynamic Head (TDH)
- په ستانی په مپ دیاری دهکریت له دهه نجامی کوکردن ووهی
 - * هه موو لیخشاندن له بوری و قفل و عکس و هه موو ریگره کانی ترى ئاو
 - * په ستانی و هستاوی له به رزترین يه که که ئاوی تىدا به کار ده هینریت
 - * وه پیویستی به رزترین يه که بو په ستانی ئاو چهند پیویسته دیاری دهکریت

$$TDH = H_e + H_r + H_c - H_s$$

$$\begin{aligned} H_c &= \text{به رزی بیناکه يه له په مپی ئاوه که وه تاک و به رزترین يه که که ئاو به کار ده هینریت} \\ H_r &= \text{فریکشن له هه موو بوری و قفل و عکس هه کاند} \\ H_c &= \text{په ستانی پیویست که يه که که به کاری ده هینریت له به رزترین شوین} \\ H_s &= \text{په ستانی ئه و ئاوه يه که داخلی په مپی ئاوه که ده بیت} \end{aligned}$$

پاسپاردهی کوتای:

بە چاو خشانه وە بە خالەکانى سەرەوەدا بۇمان دەر دەكەۋىت كە بەكارھىنانى كۆد و ستاندەراتى جىيەنانى سود بەخشە لە دىزايىن و بەكارھىنانى ئاودا لە بىبا و باالە خانەكاندا چونكە لە رىگەي ستاندەرەكانە وە پىويستە دىزايىنى سىستەمى ئاو بىكىرى بۇ :

- 1- دەستنېشان كىردى بىرى ئاوي گونجاو كە بگۈنچىت لەگەن شوينى بەكارھىنانى.
- 2- دەستنېشان كىردى بىرى پەستانى پىويست و گونجاوى ئاوي بەكارەنراو.
- 3- هەلبىزادنى جۇر و تىرىھى گونجاوى بۇرى بۇ سىستەمى ئاو راکىشان .
- 4- هەلبىزادنى پەمپى ئاوي گونجاو لەرىگەي دۆزىنە وە بىرپەو پەستانى ئاوي سىستەمەكە.
- 5- دەسىشان كىردى شوينى دانانى قىل و تەنكى ئاو .

سہرچاؤہ کان :

- 1- Check UPC -1997, Appendix A
- 2- *SPC-1997*, Appendix F
- 3- IPC-1995, Appendix E
- 4- WWW.The Engineering Tool Box. COM